

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний аграрний університет ім. В. В. Докучаєва

СЕРТИФІКАТ

*учасника Міжнародної науково-практичної конференції,
присвяченої 90-річчю економічної освіти в ХНАУ ім. В.В. Докучаєва*

**«ПРОБЛЕМИ І ПЕРСПЕКТИВИ ІННОВАЦІЙНОГО
РОЗВИТКУ АГРАРНОГО СЕКТОРА ЕКОНОМІКИ
В УМОВАХ ІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ»**

Здирко Наталія Григорівна

Ректор ХНАУ ім. В. В. Докучаєва
чл.-кор. НААН України, професор


О.В. Ульяновченко

**3-4 жовтня 2019 р.
м. Харків**





**Міністерство освіти і науки України
Харківський національний аграрний університет імені В. В. Докучасва**

**ПРОБЛЕМИ І ПЕРСПЕКТИВИ ІННОВАЦІЙНОГО
РОЗВИТКУ АГРАРНОГО СЕКТОРА ЕКОНОМІКИ
В УМОВАХ ІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ**

ПРОГРАМА

**Міжнародної науково-практичної конференції,
присвяченої 90-річчю економічної освіти
в ХНАУ ім. В.В. Докучасва,
3-4 жовтня 2019 р.**

Харків – 2019

ПОРЯДОК РОБОТИ КОНФЕРЕНЦІЇ

3 жовтня 2019 р.

- З 9.00 до 10.30** Реєстрація учасників (фойє 1-го корпусу)
- З 10.30 до 12.00** Урочисте вітання на честь 90-ї річниці економічної освіти в ХНАУ ім. В.В. Докучаєва (актова зала університету)
- З 12.00 до 13.00** Перерва на каву (3-й корп. ауд. 106)
- З 13.00 до 16.00** Пленарне засідання (3-й корп. ауд. 113)
- З 16.00 до 17.00** Неформальне спілкування

4 жовтня 2019 р.

- З 9.00 до 11.00** Секційні засідання (1-й корп. ауд. 209, 213, 221, 601, 416; 3-й корп. ауд. 415, 106)
- З 11.00 до 12.00** Урочисте закриття конференції, відзначення учасників

РЕГЛАМЕНТ

Доповіді на пленарному засіданні – до 15 хв

Обговорення питань доповіді – до 10 хв

Доповіді на секціях – до 10 хв

Обговорення питань доповіді – до 5 хв

ПЛЕНАРНЕ ЗАСІДАННЯ

ХНАУ, корпус 3, аудиторія 113

Відкриття конференції

**Петров Вадим
Миколайович**

проректор з науково-педагогічної роботи Харківського національного аграрного університету імені В. В. Докучаєва, кандидат економічних наук, професор університету

Вітальне слово

**Ульянченко
Олександр
Вікторович**

ректор Харківського національного аграрного університету імені В. В. Докучаєва, доктор економічних наук, член-кореспондент Національної академії аграрних наук України, професор

ДОПОВІДІ

1. Огійчук Микола Феодосійович, канд. екон. наук, професор, Харківський національний аграрний університет ім. В.В. Докучаєва, Україна

Історичні аспекти розвитку економічної освіти в ХНАУ ім. В.В. Докучаєва

2. Кісіль Микола Іванович, канд. екон. наук, старший науковий співробітник, Національний науковий центр «Інститут аграрної економіки», Україна

Інвестиційний потенціал введення повноцінного ринку земель сільськогосподарського призначення

3. Михайлова Любов Іванівна, д-р екон. наук, професор, **Коренівська Людмила Вікторівна**, здобувач вищої освіти ступеня доктора філософії, Сумський національний аграрний університет, Україна

Галузь коноплярства в системі інноваційного розвитку сільських територій

4. Лозинська Тамара Миколаївна, д-р наук з держ. упр., професор, Полтавська державна аграрна академія, Україна

Зміни до Конституції України в частині децентралізації влади та їх вплив на сільський розвиток

5. Шиян Дмитро Вікторович, доктор екон. наук, професор, Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця, Україна

Окремі аспекти оцінки ефективності витрат при виробництві соняшнику

6. Латинін Микола Анатолійович, д-р наук з держ. упр., професор, Харківський регіональний інститут державного управління Національної академії державного управління при Президентові України, Україна

Розвиток сільського господарства Харківської області за період 1990-2018 рр.

7. *Коваленко Микола Миколайович*, д-р наук з держ. упр., професор, Харківський регіональний інститут державного управління Національної академії державного управління при Президентові України, Україна

Державна фінансова політика як чинник розвитку ринку зерна України

8. *Морозевич О.А.*, канд. екон. наук, доцент, УО «Белорусский государственный экономический университет», Республика Беларусь, *Остапенко Р.М.*, канд. екон. наук, доцент, Харьковский национальный аграрный университет им. В. В. Докучаева, Украина

Показатели моделирования процесса капитализации региональной экономики

9. *Pashchenko Yuliya*, Assistant professor, PhD in Economics, Kharkiv National Agrarian University named after V.V. Dokuchaiev, Ukraine, *Artur Orzel*, PhD in Economics, Kazimierz Pulaski University of Technology and Humanities in Radom, Poland

State support for agricultural sector in Ukraine

10. *Макогон Віталій Вікторович*, канд. екон. наук, доцент, Харківський національний аграрний університет ім. В.В. Докучаєва, Україна

Підходи до оптимізації кредитного забезпечення операційних витрат сільськогосподарських підприємств

11. *Morozova Ganna*, Assistant professor, PhD in Economics, Kharkiv National Agrarian University named after V. V. Dokuchaiev, Ukraine, *Abbas Mardani*, PhD, Sen. Lect Azman Hasmin International Business School at Universiti Teknologi Malaysia, Malaysia

Economic security as factor of steady development of agricultural enterprises

12. *Amit Kumar Goel*, Assistant Professor, Department of Commerce & Business Management, Integral University, India

Role of agriculture in the economic development of Ukraine

13. *Morkunas M.* Doctor of Management, Associate professor Mykolas Romeris University, Lithuania, *Skvarciany V.* Doctor of economics, Associate professor Vilnius Gediminas technical university, Lithuania, *Goroh O.* Assistant professor, PhD in Economics, Kharkiv National Agrarian University named after V. V. Dokuchaiev, Kharkiv, Ukraine

Land market in Ukraine: prospects for development and foreign experience

14. *Здирко Наталія Григорівна*, канд. екон. наук, доцент, Вінницький національний аграрний університет, Україна

Контроль публічних закупівель в Україні: проблеми та шляхи вирішення

15. Іщенко Яна Петрівна, канд. екон. наук, доцент, Вінницький національний аграрний університет, Україна

Особливості обліку виробництва органічної сільськогосподарської продукції рослинництва

16. Онегіна Вікторія Михайлівна, д-р екон. наук професор, Харківський національний технічний університет сільського господарства імені Петра Василенка, Україна

Інноваційна діяльність економічних суб'єктів та її зміст

17. Маренич Тетяна Григорівна, д-р екон. наук, професор, Харківський національний технічний університет сільського господарства імені Петра Василенка, Україна

Дієвість системи управління витратами у підвищенні конкурентоспроможності аграрних підприємств

своєчасного погашення, оптимізувати обсяги кредиторської заборгованості, забезпечити високу якість управління активами та капіталом. Загалом ці позиції обов'язково повинні бути враховані при розробці фінансової стратегії сільськогосподарського підприємства, що сприятиме забезпеченню платоспроможності як у коротко-, так і довгостроковій перспективі.

Список використаних джерел: 1. Бланк І.О. Управління фінансами підприємств / І. О. Бланк, Г. В. Ситник. - К.: Нац. торг.-екон. ун-т. - 2006. - 780 с. 2. Діяльність суб'єктів господарювання за 2015 рік: стат. збірник [Електронний ресурс] / За редакцією М. С. Кузнецової - Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>. 3. Журавльова Ю. Ю. Платоспроможність підприємства та шляхи її забезпечення (на прикладі харчової промисловості): автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук: спец. 08.00.08 «Гроші, фінанси і кредит» / Ю. Ю. Журавльова. - К., 2007. - 20 с. 4. Про затвердження положення про порядок здійснення аналізу фінансового стану підприємств, що підлягають приватизації [Електронний ресурс] : Наказ Міністерства фінансів України та Фонду державного майна України від 26.01.2001 р. № 49/121. - Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua>. 5. Савицкая Г. В. Анализ хозяйственной деятельности предприятия : учеб. пособие / Савицкая Г. В. - 7-е изд., испр. - М.: Новое издание, 2002. - 704 с.

УДК 346.544.6

Н.Г. Здирко, канд. екон. наук, доцент
Вінницький національний аграрний університет, Україна

КОНТРОЛЬ ПУБЛІЧНИХ ЗАКУПІВЕЛЬ В УКРАЇНІ: ПРОБЛЕМИ ТА ШЛЯХИ ВИРІШЕННЯ

Діяльність переважаючої більшості суб'єктів бюджетної сфери повинні супроводжуватися закупівлею необхідних товарів, робіт, послуг за державні кошти. Відповідно до законодавства України використання бюджетних коштів повинно відповідати принципам ефективності, достовірності, прозорості, економії. Однак, проведення контролю за використанням бюджетних коштів свідчить, що при закупівлі товарів, робіт, послуг суб'єктами допускаються навмисні та ненавмисні помилки, що, відповідно, вимагає певної відповідальності. Безумовно, система державних закупівель удосконалюється кожним роком, про що свідчить зростання сукупної вартості укладених державних контрактів, позитивна динаміка кількості торгів та їх учасників, а також розширення асортименту та різноманітностей товарів і послуг.

Завдання досягнення максимальної ефективності державних закупівель може бути досягнуто шляхом проведення як державного фінансового контролю та контролю з боку громадськості.

Невідповідність системи організації публічних закупівель стає перешкодою для ефективного та раціонального використання бюджетних коштів. На сьогодні

можна говорити про значне її удосконалення, що характеризується такими критеріями:

- зростання сукупної вартості укладених державних контрактів;
- динамікою кількості торгів та їх учасників;
- зростання номенклатури товарів і послуг;
- забезпеченням прозорості та гласності розміщення замовлень.

З моменту створення та станом на кінець 2018 року всього в електронній системі закупівель зареєстровано близько 35 тис. організаторів закупівель та понад 210 тис. учасників закупівель. Оголошено 2,730 млн закупівель очікуваною вартістю майже 2,072 трлн грн, з яких: 458 тис. надпорогових закупівель з очікуваною вартістю 1,626 трлн грн, 784 тис. допорогових закупівель з очікуваною вартістю майже 235 млрд грн та опубліковано 1,488 млн звітів про укладені договори на суму 210 млрд грн. [1].

Основним нормативним документом, який регулює та встановлює правові та економічні засади здійснення закупівель товарів, робіт і послуг для забезпечення потреб держави та територіальної громади є Закон України «Про публічні закупівлі» №922-VIII від 25 грудня 2015 року [2] (далі - Закон). Метою Закону є забезпечення ефективного та прозорого здійснення закупівель, створення конкурентного середовища у сфері публічних закупівель, запобігання проявам корупції у цій сфері, розвиток добросовісної конкуренції.

Публічні закупівлі - придбання замовником товарів, робіт і послуг, що закуповуються замовником у межах єдиної процедури закупівлі, щодо яких учасникам дозволяється подавати тендерні пропозиції або пропозиції на переговорах.

Закон встановлює вимоги до публікації інформації про закупівлі та проведення процедур закупівель в Україні. Інформація про закупівлі оприлюднюється згідно із Законом України «Про публічні закупівлі» у формі відкритих даних, тобто у форматі, що дозволяє її автоматизоване оброблення електронними засобами, вільний та безоплатний доступ до неї, а також її подальше використання.

У відповідності до Закону [2], державне регулювання та контролю у сфері публічних закупівель здійснюють Уповноважений орган, органи сфери кінцевого обслуговування та органи державного фінансового контролю.

Органами, що реалізують політику у сфері державного контролю є Антимонопольний комітет України та Рахункова палата, однак, ніде не вказано, що одним із контролюючих органів є Державна аудиторська служба. В підтвердження цього, варто зазначити, що результати контролю у сфері закупівель представлені в Публічному звіті про діяльність державної аудиторської служби України [3].

Так, Упродовж 2018 року Держаудитслужбою, її міжрегіональними територіальними органами досліджено питання закупівель під час проведення 858 заходів державного фінансового контролю (ревізій та аудитів) та встановлено процедурних порушень у сфері закупівель на загальну суму 22,0 млрд гривень [4].

За результатами таких заходів державного фінансового контролю складено та направлено до суду 333 протоколи за статтею 164-14 Кодексу України про адміністративні правопорушення за порушення законодавства у сфері закупівель. Також Держаудитслужба у межах повноважень реалізовувала покладені на неї завдання у сфері контролю закупівель шляхом аналізу документів, розміщених в інформаційно-телекомунікаційній системі Prozorro, та інформації, наданої замовниками на запити Держаудитслужби та її міжрегіональних територіальних органів.

Антимонопольний комітет України як орган оскарження з метою неупередженого та ефективного захисту прав та законних інтересів осіб, пов'язаних з участю у процедурах закупівлі, утворює постійно діючу адміністративну колегію з розгляду скарг про порушення законодавства у сфері публічних закупівель. Рішення постійно діючої адміністративної колегії приймаються від імені Антимонопольного комітету України.

За 2018 рік, відповідно до даних електронної системи закупівель 2 512 учасниками закупівель було оскаржено закупівлі 1 901 організаторів. Разом з тим 66% скарг було подано на рішення організатора закупівель та 34% на умови тендерної документації [1].

На сьогодні існують проблеми у проведенні моніторингу та контролю за публічними закупівлями.

Так, Фалко Ю.В. вважає, що більшість контрольних заходів у сфері державних закупівель сьогодні припадає саме на ревізії і перевірки, які проводять органи Державної аудиторської служби, Рахункова палата України та відомчі ревізори. При цьому відсутній єдиний законодавчий акт, в якому б були чітко зафіксовані завдання, функції, статус і сфери компетенції зазначених органів; реалізація відповідних повноважень регулюється різноманітними нормативно-правовими документами, положення яких часто є суперечливими і не забезпечують системного державного контролю державних закупівель. Це призводить до зайвого дублювання перевірок одних і тих самих суб'єктів господарювання з одних і тих самих питань і не сприяє швидкому усуненню недоліків, установлених за їх результатами [5, с. 80].

Декалюк О.В. пропонує виділити певні заходи боротьби з корупцією під час здійснення державних тендерів [6, с. 179]. По-перше, забезпечити підвищення професійного рівня державних службовців шляхом формування корпусу фахівців з держзакупівель в органах державної влади. Оскільки наразі достатньо низький рівень замовників та обтяжливі для бізнесу умови участі у державних торгах не завжди зрозумілі можновладцям. По-друге, слід значно спростити процедури участі в державних закупівлях, як в паперових так і в електронних процедурах. По-третє, не дивлячись на постанови наразі не всі підприємства та учасники закупівель оприлюднюють на власних веб сайтах інформацію про річні плани закупівель, оголошення про початок закупівлі, звіт про результати тощо. По-четверте, закупівлі державних, комунальних, казенних підприємств мають бути відкритими. Пропонується заборонити учасникам змов на державних торгах брати участь у державних закупівлях протягом 1-2 років з внесенням їх до реєстру недобросовісних учасників державних закупівель [6, с. 179].

Узунов Ф.В. вважає, що більшість проблем у сфері держзакупівель є наслідком недостатньої кваліфікації як державних службовців, так і підприємців. Для глибинного розуміння суті процедур закупівель, недопущення помилок, якомога скорішого завершення виконання процедурних вимог, аналізу причин затримки проведення торгів та застосування відповідних заходів у складі комітету з конкурсних торгів потрібна присутність кваліфікованих спеціалістів – фахівців з державних закупівель. Виникає необхідність нормативно установити, що навчання та підвищення кваліфікації спеціалістів у сфері державних закупівель проводяться на базі тих навчальних закладів, які мають ліцензії Міністерства освіти і науки України із зазначенням зокрема такого виду освітніх послуг, як навчання та підвищення кваліфікації спеціалістів у сфері державних закупівель [7, с. 146].

Інститут державного внутрішнього контролю у сфері державних закупівель розвинений недостатньо, система санкцій за виявленими порушеннями є неідеальною. Це пояснюється насамперед тим, що чинне законодавство України практично не регламентує організацію державного фінансового контролю на регіональному і муніципальному рівнях, через що немає єдиної системи організації фінансового контролю державними закупівлями на рівні суб'єктів і органів місцевого самоврядування. Чинне законодавство України також не передбачає безумовного відшкодування втрачених державою коштів і такої ж відповідальності посадових осіб за порушення фінансової дисципліни. Слід також додати, що нині практично відсутній обмін інформацією між контролюючими інстанціями про результати проведення ревізій, перевірок та механізм, який би визначав послідовність і системність їх взаємодії під час проведення взаємопов'язаних контрольних заходів [5, с. 81].

Отже, виходячи з проведеного дослідження можна зробити висновки, що доцільно узгоджувати нормативну базу та понятійний апарат щодо публічних закупівель через внесення відповідних коригувань до Законів України. Також, варто розмежувати функції та повноваження контролюючих органів в частині перевірок ефективності використання бюджетних коштів. Необхідним є проведення навчання та підвищення кваліфікації спеціалістів у сфері державних закупівель через відкриття спеціальностей на базі закладів вищої освіти.

Список використаних джерел: 1. Звіт сфери публічних закупівель за 2018 рік. [Електронний ресурс] - Режим доступу: <http://www.me.gov.ua/Documents/Download?id=56aa9516-079c-449d-b67a-ae56589dcd9> 2. Закон України «Про публічні закупівлі» №922-VIII від 25 грудня 2015 року [Електронний ресурс] - Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/922-19> 3. Публічний звіт про діяльність державної аудиторської служби України [Електронний ресурс] - Режим доступу: <http://www.dkrs.gov.ua/kru/uk/publish/article/131387> 4. Сфера публічних закупівель: I півріччя 2018 року. [Електронний ресурс] - Режим доступу: <http://me.gov.ua/Documents/Download?id=d368e54f-7bde-41df-86c8-196726994955> 5. Фалко Ю. В. Інституційна модернізація механізмів фінансового контролю в системі управління державними закупівлями в Україні / Ю. В. Фалко // Вісник Національної академії державного управління при Президентіві

України. - 2014. - № 3. - С. 78-83. 6. Декалюк О. В. Економічна безпека в системі управління державними закупівлями / О. В. Декалюк // Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки. - 2018. - № 3(1). - С. 177-180. 7. Узунов Ф. В. Державні закупівлі як форма партнерських відносин бізнесу і влади / Ф. В. Узунов // Інвестиції: практика та досвід. - 2013. - № 24. - С. 145-147

УДК 657.1

Л.О. Зозуля, завідувач економічним відділенням
Л.В. Мірошніченко, голова циклової комісії професійно-економічної
підготовки
Відокремлений структурний підрозділ «Слов'янський коледж
Луганського національного аграрного університету», Україна

АСПЕКТИ ОБЛІКУ І ОПОДАТКУВАННЯ РЕМОНТУ ОРЕНДОВАНОГО МАЙНА

Як відомо офісні, виробничі, а також інші приміщення можуть належати (використовуватися) підприємством на правах власності або оренди. І, як підказує кількість відповідей ЗІР на запит «ремонт» у полі для пошуку, ремонтуються усі, а запитань виникає більше у тих, хто ремонтує майно взяте у оренду. В обліковій практиці ремонти традиційно поділяють на два види – поточний і капітальний. Метою першого поточного згідно пункту 27 Методичних рекомендацій з бухгалтерського обліку основних засобів [1], є підтримання об'єкта ОЗ в придатному для використання стані та одержання первісно визначеної суми майбутніх економічних вигод від його використання. Натомість відмінністю капітального ремонту є його проведення заради підвищення техніко-економічних можливостей об'єкта ОЗ, що призведе у майбутньому до збільшення економічних вигод.

Згідно ж пункту 29 вказаних Методичних рекомендацій рішення про вигнання ремонту поточним або капітальним приймається керівником підприємства з урахуванням результатів аналізу існуючої ситуації та суттєвості понесених витрат. Зокрема, заміна окремих важливих компонентів (частин) ОЗ може бути відображена як заміна об'єкта основних засобів, якщо термін корисного використання цієї частини більший терміну корисного використання основних засобів, до яких належить цей компонент. У цьому випадку заміна такого компонента відображається капітальними інвестиціями у придбання нового об'єкту основних засобів і списанням заміненого об'єкту. Витрати на поліпшення основних засобів для відновлення майбутніх економічних вигод, очікуваних від їх використання, визнаються капітальними інвестиціями за умови, що балансова вартість активу не перевищує суми його очікуваного відшкодування. Сумою очікуваного відшкодування вважається найбільша з двох оцінок: чиста вартість реалізації або теперішня вартість майбутніх чистих

грошових надходжень від використання основних засобів, включаючи його ліквідаційну вартість.

Отже, якщо керівництво підприємства дійшло висновку, що ремонт є поточним, то у обліку це буде віддзеркалено такою проводкою: ДТ 23, 91, 92, 93, 94 – КТ 20, 13, 66, 63, 65, 68 – на суму витрат поточного періоду.

При цьому підприємство матиме право включити ці витрати до розрахунку об'єкт оподаткування. У той же час визнання ремонту капітальним передбачає необхідність капіталізації витрат. З погляду бухгалтерського обліку це передбачає такі проводки:

Дт 153 – Кт 20, 13, 66, 63, 65, 68 – списано витрати на капітальний ремонт орендованого приміщення;

Дт 117 – Кт 153 – введення у експлуатацію «ремонтного» об'єкту ОЗ;

Дт 23, 91, 92, 93, 94 – Кт 132 – щомісячне нарахування амортизації на «ремонтний» об'єкт;

Крім цього ДФС зазначає (ЗІР, категорія 102.05), що у разі капіталізації витрат на ремонт орендованих основних засобів підприємство повинно на рахунок 117 «Інші необоротні матеріальні активи» створити новий «ремонтний» об'єкт ОЗ, вартість якого дорівнювати собівартості витрат на проведення ремонту. За податковою ж класифікацією, стаття 138.3 ПКУ [4], його слід включити до інших основних засобів (9 група) із мінімально припустимим використанням 12 років. Це обумовлює необхідність врахування вартості цього ОЗ під час визначення об'єкта оподаткування податком на прибуток. Так, згідно абзацу другого п. 138.1 та абзацу другого п. 138.2 ст. 138 ПКУ підприємство повинно збільшити фінансовий результат до оподаткування на суму «бухгалтерської» амортизації вартості поліпшення (ремонт) орендованих основних засобів, нарахованої відповідно до НП(С)БО або МСФЗ.

Після цього у бухгалтера з'являється право зменшити об'єкт оподаткування на суму «податкової» амортизації вартості поліпшення (ремонт) орендованих основних засобів, з урахуванням обмежень підпункту 14.1.138 п. 14.1 ст. 14 ПКУ, а також п. 138.3 ст. 138 ПКУ. Їх зміст полягає у тому, що під «податкову» амортизацію підпадають витрати на поліпшення (ремонт) орендованих основних засобів вартістю не менше 6000 грн та очікуваним строком корисного використання (експлуатації) з дати введення в експлуатацію понад один рік або операційний цикл, якщо він довший за рік. При цьому розрахунок амортизації основних засобів, у тому числі і витрат на поліпшення (ремонт) орендованих ОЗ здійснюється відповідно до методів передбачених НП(С)БО або МСФЗ за виключенням «виробничого».

Окремо слід зупинитися на розбіжностях податкових наслідків капіталізації витрат на ремонт ОЗ, використовуваних у невиробничій сфері. Так, пп. 138.3.2 п. 138.3 ст. 138 ПКУ напряму вказує, що витрати на придбання, самостійне виготовлення та ремонт, а також на реконструкцію, модернізацію або інші поліпшення невиробничих основних засобів не підлягають «податковій» амортизації та проводяться за рахунок відповідних джерел фінансування. Як наслідок підприємство не має право на зменшення об'єкта оподаткування на суму амортизації невиробничого «ремонтного» об'єкту ОЗ, хоча воно все одно